

Aliisa Husso Kai tästä nyt voi jo kertoa, vaikka päätimme Reiskan kanssa pitää asian omana tietonamme. Onhan tästä tapauksesta jo sentään aikaa kulunut jonkin verran. Pikkuserkkuni Reiska, aktiivinen luonnossa liikkuja ja nuorena varsinainen pörräinen vasta olikin. Reiskan kanssa nuorina kolleina tyttölöissä rampattiin ja monen näköistä reissua heitettiin, oltiin kavereita parhaimmillaan. Reiska täytti neljäkymmentä ja haali kokoon muutamia vanhanpiirin kamuja ja niin lähdettiin elokuisena viikonloppuna viettämään Reiskan synttäreitä Lappeenrantaan, Reiskan nykyiselle asuinpaikkakunnalle. Luontoihmisenä Reiska oli suunnitellut illanvieton luonnonhelmaan. Erämaisen Hämmänauteensuon laidalla olevalle laavulle. Ruokaa ja juomaa hän oli toimittanut paikalle taatusti riittävästi ja luonnonrauhaa riitti rikottavaksi asti. Ilta oli istuttu tulilla ja muisteltu entisiä aikoja syöty ja juotu niin, että yön kääntyessä puolisilleen, alkoi porukka jo kömpiä makuupusseihinsa ja niin tein minäkin. Reiska vielä lähti huussille, mutta pysähtyi ja sanoi. - Karhuko tuolla suolla rämpiä? Nousin siitä minäkin vielä katsomaan ja todellakin märän lettosuon keskellä nousevan usvan seassa näkyi joku tumma möhkäle liikkuvan. Katselimme näkyä ja kuuntelimme suosta lähtevää imevän lotisevaa ääntä, johon sekottui omituinen valittava ulina. Hahmo kulki suolla ja lähestyi, vaikka ei kulkenut suoraan laavaa kohti, vaan näytti menevän sivusuunnassa ohi, kohti suon perukkaan johtavaa lahdelmaa. Lähimmillään se oli ehkä viidenkymmenen metrin päässä, ja näkyi selvästi kuutamon valossa. Se ei ollut karhu, vaan näytti ihmisen hahmolta. Naisihmisen hahmolta, joka näytti kantavan jotakin raskasta taakkaa. Hahmo jatkoi matkaansa ja katosi näkyvistä metsäisen kallioniemekkeen, jolle laavu oli pystytetty, taakse ja pienen hetken jälkeen äänet lakkasivat kuulumasta. Me katselimme Reiskan kanssa toisiamme ja istuimme tulilla aamuun asti. Ei tullut uni enää silmään, eikä Reiskakaan muistanut huussitarvettaan sen yön aikana. Aamulla sitten päätimme, ettemme asiasta enempää muille mainitsisi. Kun porukka sitten heräili ja aamukahvit keiteltyämme keräsimme kamamme ja lähdimme suon ylitse pitkospuita pitkin odottelemaan tienlaitaan tilattua kyytiä, oli siinä suonlaitametsikössä paikallinen isäntämies raivaamassa aiemmin kesällä olleen myrskyn kaatamia näreitä. Tarinoitiin siinä sitten niitä näitä ja Reiska sattui kysäisemään suon omituisen nimen historiikka. - Niin, Hämmänauteen suo.....isäntämies tuumi verkalleen. - Kun minä vielä olin pikkupoika, niin kylällä vanhat ihmiset puhuivat Ämmänhaudan suosta. Jossakin vaiheessa nimi vain on käännetty sievempään muotoon. Tuolla suon takana oli asunut Hirnin suku, Ihan mittava tila niillä kuulemma oli ollut. Viimeinen Hirni, Jalmari oli nuorempana ollut varsinainen seikkailija ja merilläkin seilannut vuosikaudet. Kun tila sitten oli jäänyt Jalmarille, oli poika palannut meriltä ja tuonut jostakin länsirannikolta mukanaan naisen, Aliisa Husson. Aliisa oli isokokoinen ja varsin äksyluontoinen ja Jalmari sanoikin Aliisaa ämmäksi. Ämmä oli pitänyt Jalmaria tiukasti äksingissä, eikä sietänyt isännän taipumusta viinan kanssa rehveltämiseen. Monet kerrat oli Ämmä hakenut Jalmarinsa kesken miehisten rientojen ja muistanut joka kerran pitää kiukkuisen ripin Jalmarilleen, ujostelematta muita paikalla olijoita. Jalmari oli sitten joskus juopotellessaan, kun puhe oli kääntynyt Aliisan hurjaan luontoon, sanonut polkevansa vielä jonakin päivänä Ämmän tuohon suohon niin syvälle, ettei sieltä enää nouse. Kerran sitten Aliisa olikin kadonnut ja kun Jalmarilta asiaa kysyttiin, hän vain sanoi. -Hyvä vaan, kun meni, eikä takas tule. Jatkanut sitten, kuin varmistaakseen. - Lie tuo menny takas sinne, mistä aikonnaan tulikin. Monenlaista huhua siitä oli liikkunut ja liikkui vielä minunkin poikasena ollessa, mutta ihmiset olivat ainakin virallisesti uskovinaan, että Aliisa Husso oli lähtenyt takaisin länsirannikolle, mistä oli aikoinaan lähtenytkin Jalmarin matkaan. Tosin jotkut epäilivät Jalmarin toteuttaneen uhkauksensa ja upottaneen Ämmänsä suonsilmäkkeeseen ja siitä suo nimensäkin sitten sai. Jotkut ovat kertoneet muka nähneensä Ämmän kulkevan suolla täydenkuun aikaan kantaen kaulaansa

sidottua jauhinkiveä. <http://fi.wikipedia.org/wiki/H%C3%A4mm%C3%A4auteensuo>